

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaia vsak torek in petek

Ljubljana, torek 24. februarja 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0.60

Osebnostne nakaznice za posebno milico

VIII. oddelek Vis. komisariata objavlja:

Pojasnjuje se, da se mora vsem vojakom posebnih milic (gozdne, pristaniške, cestne itd.) izdati osebna oblačilna nakaznica, v kolikor omenjeni vojaki prejmejo od svoje uprave bodisi samo del oprave, bodisi da so dolžni sami skrbeti, da nakupijo v trgovinah blago, potrebno za popravilo in obnovo v primeru, da so dobili popolno opremo.

Od prosilca se mora zahtevati, da predloži tozadevno potrjeno svoje komande kakor tudi dokaz, da v občini svojega prejšnjega bivališča nakaznice ni prejel.

Italijanska papirna industrija

Proizvodnja italijanske papirne industrije znaša letno blizu pol milijona ton, kar zadostuje domači porabi papirja za pisma, urade, šole, trgovino, industrijo, časopise in knjige. Izdeluje se tudi dovolj kartona za škatle in tube, uvaža pa se le nekaj posebnih vrst papirja iz Nemčije. Stroške tega uvoza krijejo dohodki izvoza italijanskega papirja v južno-vzhodne evropske in južno-ameriške dežele.

V Italiji so izdelovali papir že v 10. stoletju in italijanska papirna industrija je bila na prvem mestu, dokler niso začeli papirja izdelovati iz celuloze. Zdaj obsega vsa italijanska papirna industrija okrog 1000 podjetij, ki imajo mnogo podružnic. Največ papirnih podjetij je v Lombardiji, Benečiji, Laciju in v pokrajini Marche. Nad 50 podjetij ima lastne tovarne za celulozo in lesni klej, kakih 500 tovarn pa je urejenih za različne predelave papirja.

V papirni industriji se udeležujejo nad 150 delniških družb, ki imajo skupaj nad 600 milijonov lir osnovnega kapitala. Pred devetnajstimi leti je bilo le 33 takih družb, v zadnjih petih letih pa je bilo ustanovljenih 40 delniških družb papirne industrije.

Porast cen v Franciji

Francoska vlada je izdala pregled razvoja cen pri najvažnejših poljedelskih in industrijskih proizvodih. Pregled obsega dobo od avgusta 1939. do novembra 1941. Iz pregleda je razvidno, da se je krušno žito podražilo za 35%, meso po kakovosti od 30 do 60%, mleko za 60%, maslo za 155%, jajca pa za 160%. Med industrijskimi proizvodi je najmanjša podražitev pri premogu in karbidu, cement pa se je podražil za 41%. Surovo železo in magnezij sta se podražila za 40%, baker in svinec pa za 50%. Najbolj se je podražil kavčuk. Cene tekstilnih surovin so se podvojile, les za izdelovanje papirja pa se je podražil za 130%.

Občni zbori

Kolinska tovarna hranil d. d. v Ljubljani ima 17. redni občni zbor 5. marca ob 11. v Ljubljani, Prešernova ulica 50/I. Na dnevnem redu so tudi volitve. Delnice se morajo položiti šest dni pred občnim zborom pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani ali pa v pisarni Kolinske tovarne hranil.

Gospodarski odnošaji Ljubljane z Adrio in Podonavjem

Pred kratkim je po zaslugi »Diffuse« izšla knjiga o Ljubljanskem velesjemu, iz katere je »Il Piccolo« priobčil članek Emilia Marcuzzija o Ljubljani, Adrianskem primorju ter Podonavju. Iz tega članka posnemamo naslednje:

Še pred sto leti je bilo treba za vožnjo iz Ljubljane do Triesta dva dni neodnega in celo nevarnega potovanja. Tedaj je via Carinzia, sedaj via Fabio Filii nudila čisto drugačno sliko. Ta cesta je bila od srede 17. stoletja pa do prvih desetletij 18. stoletja postajališče številnih vozov iz Ljubljane in Nemčije. Vsaka druga hiša ob tej cesti je bila gostilna ali prenočišče, po cesti pa so drveli vozovi, natovorjeni z najrazličnejšim blagom, zlasti pa s soljo, vinom, deželnimi pridelki in tkaninami. Mnogo so trpelj vozniški zaradi neurij, slabih cest in mostov ter številnih cestnih roparjev, ki jih je bilo posebno mnogo v Napoleonovih časih.

L. 1809. se je na pobudo Francesca Cimadorija uvedel redni poštni promet med Ljubljano in Triestom. Cimadori si je nabavil vrsto posebnih zelo udobnih kočij, ki so se imenovali »bastarde«. Zaradi velike udobnosti, ki so jo nudile te kočije, je podražil vožnjo ter je veljala vožnja na Dunaj 27 goldinarjev in 16 »karantanov«. Njegovo podjetje je dobro uspevalo.

Stare trgovinske zveze Ljubljane z Adrio

Korenine trgovinskih odnošajev med Triestom in Ljubljano segajo v 14. stoletje. Trieste je bil za alpske dežele in zlasti za Kranjsko najbližje pomorsko mesto, a tudi Trieste je videl v teh deželah svoje naravno zaledje, kamor je prodajal uvoženo in doma pridelano blago (sol in vino). Tako je geopolitični položaj mesta mnogo pripomogel k dobrim trgovinskim odnošajem mesta z zaledjem.

Pisce nato poroča o raznih privilegijih, ki jih je dobil Trieste. Tako je podelil l. 1419. Celjski grof mestu privilegij, da za živež prebivalci Triesta ne plačujejo nikake carine. Nato je prišla naredba, da se mora vse blago prevajati skozi Trieste. Nove privilegije je dal mestu cesar Maksimilijan, ki si je prizadeval, da bi šla avstrijska trgovina, zlasti pa iz Kranjske skozi Trieste. Potrdil je naročilo Ferdinanda III. Ljubljani, da se mora prodajati žito v Triestu za dva solda ceneje kakor drugod in da se morajo živila in živina za Istro pošiljati skozi Trieste. Ukazal je celo, da se vrne prebivalcem mesta vsa carina, ki so jo v zadnjih dveh letih plačali za tranzit 500 goved, 1000 pitanih volov in 300 svinj.

Te odredbe sicer niso bile vsem po godu, toda osrednja vlada je v primeru nasprotstev hitro intervenirala, da so nastale zopet normalne razmere. Ferdinand II. je naročil Ljubljani, da ne nalaga na sladka vina iz Triesta iste davščine ko na druga vina in da spo-

štuje privilegije, ki so bili podeljeni mestu Trieste in njegovim trgovcem.

Procvit Triesta je dosegel svoj višek, ko je cesar Karel VI. proglasil mesto kot svobodno pristanišče. Pod Marijo Terezijo so se ukrepi za procvit Triesta nadaljevali in od tega procvita je imelo svoje koristi tudi zaledje. V letih 1792. do 1809. je bila v Ljubljani glavna zaloga za najvažnejše izvozne predmete, zlasti za jeklo in železo. Promet je rastel in maloštevilne ceste niso več zadostovale. Dunajska vlada se je mnogo bavila, kako zboljšati promet, toda šele z zgraditvijo Južne železnice, ki je zvezala l. 1858. Trieste z zaledjem, je bilo to vprašanje rešeno. Trieste je od tedaj vedno bolj napredoval in postal najbolj pomembno pristanišče v Adrianskem morju, a tudi v vzhodnem Sredozemskem morju in v Levantli. Otvoritev Sueškega prekopa je pomen mesta še dvignila.

Z železnico se je čas vožnje skrajšal na 6 ur, kar je silno pospeševalo trgovino. Zbornica za TOI v Ljubljani je enako vzorno podpirala promet med Triestom in Ljubljano, hkrati pa tudi vsako iniciativo za napredek obrtništva.

Tudi pred vojno je dravska banovina težila proti Triestu, na katerega je bila navezana več stoletij. Sedaj, ko je postala Ljubljana del Kraljevine Italije, so dobile te zveze še nov pomen. Ljubljana ima sedaj kot skrajna točka na italijanski vzhodni meji možnost, da postane vez med glavnim adrianskim pristaniščem ter Podonavjem, to tem laže, ker je povezana z dobrimi cestami in prometnimi zvezami s Stajersko in Hrvaško.

Porast industrijske proizvodnje v Italiji

Ze dokaj let narašča proizvodnja vse industrije v Italiji. V primer navajamo iz nekaterih industrijskih skupin podatke o velikem porastu po navedbah mesečnika »L'Europa S. O.«.

Produkcija premoga se je dvigala do leta 1934. v višini nekaj nad 700.000 ton. Naslednje leto je prvič dosegla 1 milijon ton, nakar se je pričela naglo dvigati in je leta 1939. dosegla že 3.125.000 ton, leta 1940. pa je že presegala štiri milijone ton.

Zanimivi so tudi podatki o povečanju proizvodnje ekstraktov za strojenje, zlasti tanina, ki se pridobiva iz kostanjevega lesa. Prej je morala Italija znatne količine tanina uvažati, postopno pa se je od uvoza emancipirala in zmanjšal se je tudi uvoz kostanjevega lesa. V začetku prve svetovne vojne je imela Italija 16 tvornic tanina s kapaciteto 390.000 stotov. Sedaj je v Italiji 34 takih tvornic, v katerih je zaposlenih nad 10.000 delavcev. Že leta 1934. je produkcija tanina dosegla 800.000 stotov, sedaj pa znaša nad 1 milijon. Ker se giblje domača potrošnja le na višini okrog 750.000 stotov, se ta-

V svoji nedavno izišli knjigi o tržaškem pristanišču ugotavlja prof. Giorgio Roletto, da imajo politične spremembe v osrednji Evropi zelo ugodne posledice za Trieste, ki bo postal v novi Evropi pristanišče mednarodnega tranzita, katere vloga mu tudi po njegovi zemljepisni legi pritiče. Pa tudi delovna in lepa Ljubljanska pokrajina bo imela od tega svoje koristi. Bodočnost se ji predstavlja ne več v okviru liberalnega gospodarstva, v objemu katerega bi imela le malo odpornosti, temveč v okviru racionalne in konstruktivne korporativnosti, v novem, pravičnem in enotnem duhu fašističnega gospodarstva.

V tem pogledu so novi pokrajinski odprte vse poti, da zavzame v novem redu ugoden položaj in da postane posrednik med Triestom ter drugimi podonavskimi pokrajinami.

Velesjem, ki je spraval Ljubljansko pokrajino v zvezo z delom proizvodnje v Italiji, se more smatrati kot začetek velikega razvoja. Moral pa bi se sestaviti načrt za racionalno delo, ki bi se moralo tudi uresničiti.

Članek se končuje z besedami:

»Kakor je profesor Roletto predlagal med drugim za Trst zidavo inozemskih skladišč, tako bi k naši tržaški delavnosti te vrste in kot njen podaljšek ljubljansko središče na robu vzhodne meje Kraljestva po našem mnenju lahko koristno prispevalo. Važno je, da ne manjka poživljajočega življenjskega soka; in te sokrvice ima nova pokrajina, priključena v veliko delavno družino Mussolinijevih Italijanov.«

nega škrljaveca, ki se cenijo na 10 milijonov kubičnih metrov. Iz tega škrljaveca se lahko pridobi okrog 2 milijona ton nafte. V načrtu je gradnja poizkusne naprave. Če se bo naprava obnesla, bodo pričeli pridobivati iz bituminoznega škrljaveca nafto v večjem obsegu.

Proizvodnja in poraba metana narašča v Italiji od leta do leta. Ko so bili izvedeni prvi poskusi večjega izkoriščanja metana v Padovskini nižini, še niso mislili, da bo postal metan tako važno gorivo za motorna vozila. Polagoma se je proizvodnja metana razširila na druge kraje. Leta 1929. je znašala komaj 7 milijonov, lani pa že 33,5 milijona kubičnih metrov.

Davčna reforma v Franciji

Na podlagi izkušenj v prvih dveh četrtletjih je francoska vlada sestavila proračun za l. 1941. Po tem proračunu znašajo vsi izdatki 135 milijard frankov, vsi dohodki pa 68 milijard, da znaša deficit 67 milijard frankov. Pri tem pa zasedbeni stroški v višini 10 milijard frankov niso upoštevani.

Ta visoki deficit silijo francosko vlado, da se loti davčne reforme, ki je nujno potrebna tudi zaradi prevelike kompliciranosti in neenakomernosti sedanjega davčnega sistema. Francoska industrija je n. pr. neprestano opozarjala, da so direktni davki silno neenakomerno razdeljeni na posamezne gospodarske panoge. Dočim je industrija dala 40 odstotkov vseh direktnih davkov, je prispevalo kmetijstvo samo en odstotek. Veliko vprašanje pa je, če se more baš sedaj, ko je dvig kmetijstva ena glavnih programatičnih točk sedanje vlade, to v večji meri davčno obremeniti. Nekaj pa bo treba vsekakor ukreniti in sedanjo davčno obremenitev v Franciji povečati. Dočim je šla v Nemčiji l. 1939. ena tretjina vsega narodnega dohodka za davke, je šla v Franciji le ena četrtina. Sedanji avtoritativni režim v Franciji tudi omogoča izvedbo takšne davčne reforme. Poenostavljenje davčnega sistema in pravična razdelitev davčne reforme pa sta Franciji potrebna tudi zato, da bo njena industrija konkurenčna v evropskem gospodarskem veleprostoru.

Nove vrste pšenice

Italijansko poljedelstvo polaga že dolga leta veliko važnost na vrste pšenice, ki zgodaj dozore ter prenašajo nagle vremenske spremembe. Z uspehom so kultivirali več novih vrst pšenice in je imel pri tem velike zasluge senator Strampelli, ki je nedavno v visoki starosti umrl v Rimu, kjer je dolga leta vodil poljedelsko poskusno postajo. Strampelli je zbiral najrazličnejše domače in tuje vrste pšenice ter delal poskuse s križanjem in aklimatiziranjem. Posebno dobro so mu uspeli poskusi z neko vrsto japonske pšenice in polagoma je kultiviral nekaj novih vrst pšenice, ki dozori in dobro obrodi pred sušo, kj naglo nastopa v nekaterih italijanskih pokrajinah.

Poljedelska poskusna postaja v Rimu ima zbirko 40 standardnih pšeničnih vrst, med njimi 28 vrst, ki jih je Strampelli sam kultiviral in v italijanskih pokrajinah udomačil.

† Avgust Praprotnik

Kot žrtev zločina je umrl v petek v Ljubljani g. Avgust Praprotnik, predsednik Združenja industrijskih in obrtnikov Ljubljanske pokrajine.

Pokojni Avgust Praprotnik je zavzemal v slovenskem gospodarstvu zelo vidno in tudi vplivno mesto. Zlasti velikega pomena je bila njegova vloga v slovenskem bančništvu, v zadnjih letih pa v slovenski industriji.

Avgust Praprotnik se je rodil 5. oktobra 1891 na Viču. Po dovršeni Mahrovi trgovski šoli je vstopil leta 1908. v službo pri Trgovsko-obrtni zadrugi v Ljubljani, ki se je zlasti bavila s kreditiranjem trgovcev in obrtnikov. Ko je kasneje prevzela Trgovsko-obrtno zadrugo Jadranska banka v Triestu, je prevzela tudi njene nameščence, tako tudi Avgusta Praprotnika. S tem se je tudi začela Praprotnikova kariera v slovenskem bančništvu. Kmalu je postal Avgust Praprotnik prokurist banke, najprej pri njeni podružnici v Ljubljani, nato pa pri njeni podružnici na Dunaju. Sredi leta 1915. pa je bil imenovan za ravnatelja Jadranske banke in se vrnil v Ljubljano. Ko se je zaradi vojne preselila tudi centrala banke v Ljubljano, je postal Avgust Praprotnik njen podravnatelj, l. 1920. pa njen generalni ravnatelj. Jadranska banka je bila tedaj najmočnejši denarni zavod bivše Jugoslavije in je bila lastnik velikih industrijskih podjetij, tako tudi Zenice. Na tej višini pa se ni vzdržala in bila je prisiljena zaradi raznih okoliščin, da se fuzionira z drugo banko, nakar je nastala Jadransko-podunavska banka.

Avgust Praprotnik je še pred tem izstopil iz Jadranske banke ter prevzel v zagrebški Slavenski banki mesto glavnega ravnatelja. V teh časih se je začela v Jugoslaviji deflacija, ki je strla mnogo podjetij in denarnih zavodov. Tudi Slavenska banka ni prebolela deflacionistične dobe.

Že kot bančni ravnatelj se je Avgust Praprotnik mnogo bavil z industrijami, zlasti s podjetji težke industrije. Posebno vidna je bila njegova udeležba pri Kranjski industrijski družbi, katere podpredsednik je bil vsa zadnja leta, ko je družba posebno močno napredovala. Udeležen je bil tudi pri rudniku in topilnici Topusko. Avgust Praprotnik je nadalje ustanovil Prometni zavod za premog ter bil do svoje smrti njegov predsednik. Tudi pri raznih drugih industrijskih družbah se je udeleževal Avgust Praprotnik.

Njegovo veliko udeleževanje v industriji je imelo za posledico, da je bil član uprave Zveze industrijskih, nato njen podpredsednik, po smrti Dragotina Hribarja pa njen predsednik. Na tem mestu je ostal tudi kasneje, ko se je Zveza industrijskih spremenila v Zvezo industrijskih in obrtnikov Ljubljanske pokrajine.

Posebej je treba omeniti delo pokojnega Avgusta Praprotnika za Ljubljanski velesejem. Od njegove ustanovitve pa do svoje smrti je bil predsednik zadruge Ljubljanski velesejem. Omeniti moramo še, da je bil leta 1938. in 1939. Avgust Praprotnik tudi predsednik Zveze industrijskih korporacij v Beogradu.

Tudi v mnogih drugih organi-

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

zacijah je sodeloval Avgust Praprotnik. Tako je bil od leta 1924. dalje predsednik Avtomobilskega kluba v Ljubljani ter predsednik gledališkega konzorcija, ki je rešil naše gledališče iz težke krize v

vojnih letih in ga vodil do njegovega podzavljenja.

Končno je treba še omeniti, da se je Avgust Praprotnik udeleževal tudi pri izdajateljstvu nekaterih naših časopisov.

Velika je bila delavnost pokojnega Avgusta Praprotnika in v zgodovini slovenskega gospodarstva ostane njegova vloga nepozabna.

Bodi mu ohranjen blag spomin!

Gospodarska bodočnost Južnovzhodne Azije

Mnenje nemškega lista

Zadnji »Reich« razpravlja o gospodarski bodočnosti dežel, ki so jih ali jih še bodo osvojile japonske čete ter pravi v glavnem naslednje:

S pravico osvajačca, pa tudi na podlagi svojih izkušenj in sposobnosti urejajo Japonci gospodarske razmere v deželah, ki so jih osvojili. Zaradi tega so seveda Amerikanci in Angleži v velikih skrbih zaradi svojih kapitalnih naložb in svojih bodočih trgovinskih odnošajev s temi deželami. Ne smejo pa se pritoževati, če se Japonci ne ozirajo na njih interese, ker delajo Japonci samo po njihovem receptu. Tudi oni niso po svetovni vojni spoštovali načelo nedotakljivosti zasebnega premoženja. Da pa bodo v polni meri spoštovane pravice zavezniških in prijateljskih držav ter njihovih državljanov, je japonska vlada že izjavila.

O bodočem razvoju gospodarstva v južnovzhodni Aziji so glavne smernice že vidne. Tako bo denarna veljava v vseh teh deželah enotna, in sicer na podlagi jena.

Uveden bo tudi enotni plačilni sistem ter bo centrala za ves denarni promet v Tokiju. Tudi vse bančništvo bo poenoteno ter se bo s tem zagotovilo enotno urejanje gospodarstva. Nujna posledica tega bo učinkovito vodenje blagovne zamenjave z drugimi gospodarskimi prostori sveta. Doseženi presežki v proizvodnji se bodo dodeljevali posameznim deželam po določenem načrtu. To bo zahtevalo povečanje japonske trgovinske mornarice, ki bo v prvi vrsti skrbela za prevoz blaga. Pri proizvodnji blaga se bodo predvsem upoštevale potrebe južnovzhodnih azijskih dežel. Zlasti pa se misli na to, da bodo te dežele proizvajale v glavnem kmetijske surovine in pridelke ter rudarske proizvode, dočim bi Japonska, Mandžurija in Kitajska skrbele za proizvodnjo potrebnih industrijskih izdelkov. To bo seveda uničilo prednostni položaj, ki so ga dosejale imele v trgovini na Daljnem vzhodu Združene države Sev. Amerike in Anglija. Nikakor pa to ne pomeni, da bi se zaprle te dežele pred blagovnim prometom z dru-

gimi evropskimi in ameriškimi deželami. Kajti samo v te dežele morejo južnovzhodne azijske države oddajati svoje presežke in samo iz teh dežel uvažati predmete, ki jih samj nimajo ali le v nezadostni meri.

Angleško-ameriške kapitalne naložbe bodo za čas vojne nedvomno zasežene. Na vsak način pa bo japonska vlada skrbela za to, da poslujejo še nadalje podjetja, ki so v korist celote. Končna odločitev o vseh teh naložbah pa bo naravno padla šele po vojni. Po mnenju nemškega lista pa je že sedaj gotovo, da se bo nehalo, da bi razni voditelji in družabniki podjetij v teh deželah še nadalje brez vsakega truda uživali tako velike dobičke, kakor se je to dogajalo dosedaj. Tudi borzne špekulacije za ta podjetja se bodo nehale. Za celoto ne bo to nobena škoda. Gospodarsko vodenje južnovzhodnega azijskega prostora bo moralo skrbeti, da bodo presežki proizvodnje v zadostni meri in po primernih cenah dosegljivi vsem, ki ne bodo skušali pridobiti si teh predmetov v sovražne namene.

znatno zmanjšal. V bodoče bo tudi v znatni meri kril potrebo iglavcev les iz Szekelske dežele. Vendar pa bo potreben uvoz iglastega lesa še 10 do 20 let, zlasti ker so se ti gozdovi zelo izkoriščali. Uporaba lesa bi se zato morala racionalno izvajati in zlasti uporabljati les listovcev povsod tam, kjer more nadomestiti les iglavcev. Učinkoviti ukrepi pa se bodo mogli izdajati šele potem, ko bo izdelana natančna statistika o gozdovih novih pokrajin.

Švicarske finance

Švicarsko bančno društvo je izdelalo pregled švicarskih državnih financ od l. 1849. do 1940. Ta pregled kaže, da je 92 letnih zaključkov v teh letih izkazalo skupno 876 milijonov frankov več izdatkov do dohodkov. 52 letnih računskih zaključkov je izkazovalo 147 milijonov suficita, 40 zaključkov pa 1023 milijonov deficita. Čas svetovne vojne pomeni v tem pregledu zanimivo mejo. Kajti v l. 1849. do 1913. je bilo 48 letnih zaključkov aktivnih (v skupni višini 90 milijonov frankov) in samo 17 pasivnih (v skupni višini 55 milijonov), da so vsa ta leta zaključila z aktivnim saldovom v višini 35 milijonov frankov. V letih 1914. do 1940. pa so izkazovali samo 4 zaključki aktivni saldo v višini 57 milijonov, 23 zaključkov pa pasivni saldo v višini 911 milijonov frankov. Če se pa upošteva še kapitalni račun, potem vidimo, da je od začetka l. 1914. do konca svetovne vojne izginilo vse čisto premoženje zveze v višini 102,5 milijona fr. namesto njega pa nastal dolg v višini 2,73 milijarde fr. Ta primanjkljaj so povzročili izredni izdatki za vojsko.

Od l. 1934. je morala Švica zopet silno mnogo izdati za vojsko. Proračun za l. 1942. je cenil vse vojne izdatke Švice na 4630 milijonov fr. Davki in valutni izravnalni sklad bi dali 1700 milijonov fr. dohodkov, da bi se pasivna bilanca Švice zaključila za l. 1942. z 2170 milijoni fr. deficita. Vključno s 3 milijardami dolga švicarskih zveznih železnic bi ves dolg Švice narasel torej na skoraj 8 milijard frankov. Čim dalje pa traja vojna, tem bolj bo tudi rasel švicarski dolg in zato mora švicarska vlada vedno znova apelirati na požrtvovalnost svojih državljanov. Tudi nevojskujoča se država se torej ne more izogniti neprijetnim posledicam, ki jih povzroča vojna.

Vojno gospodarstvo v USA

Berlinski tednik »Das Reich« opisuje spremembe, ki so zaradi vojne nastale v gospodarstvu USA, ter navaja naslednje kot najbolj značilne:

Nenadomestljivi so primanjkljaji svile in gumija, pičle so zaloge volne, umetne svile in linoleja, na razpolago pa so razmeroma bogate zaloge bombaža, čevljev, usnjenih izdelkov in papirja. Splošnega pregleda ni mogoče dobiti. Tako je n. pr. dovolj lesa, ni pa dovolj pohištva, ker primanjkuje olja, barv in laka.

Pri omejitvah igra važno vlogo oborožitev ameriške vojske. Prej se je proizvodnja ravnala predvsem po pomoči in prispevkih za Anglijo, ki je dobivala iz Amerike v prvi vrsti orožje, zdaj pa je treba z vsem opremiti ameriško vojsko, kar zahteva mnogo materiala in delovnih moči vseh strok. Zaloge v trgovinah so v začetku tega leta presegale za 25 do 35% zaloge prejšnjega leta, ker pa je povpraševanje po blagu in izdelkih vedno večje, je bilo nakupovanje v trgovinah meseca januarja za kakih 32% večje kakor meseca decembra, kar more povzročiti naglo krčenje in izčrpanje zalog.

Težak problem je tudi v tem, ker je treba poleg močno povečane proizvodnje vojnega materiala ustanovljati nove tovarne za surovine. Predvsem je potrebna proizvodnja umetnega kavčuka. Nedavno je bilo napovedano, da bodo l. 1943. producirali do 400.000 ton sintetičnega kavčuka, kar pa nekateri časopisi ne verjamejo, češ da tudi Nemčija, ki se že dolgo bavi s proizvodnjo sintetičnega kavčuka »bunc«, ne more dvigniti svoje letne proizvodnje nad 50.000 ton. Uradno je bilo zagotovljeno v tolažbo, da so na razpolago zaloge kavčuka v višini 600.000 ton, ki zadostujejo pri normalni potrošnji kakih 7 mesecev, a bi mogle pri primerni štednji zadoščati tudi do zaželenega porasta proizvodnje sintetičnega kavčuka.

Za srednja in manjša industrijska podjetja vidi »Das Reich« ne-

varnost pri razdelitvi naročil za vojsko. Od vojnih naročil je prišlo na General Motors 10%, enake in še večje deleže imajo Ford, Wright in Steel in je tako več ko polovica vseh vojnih naročil v rokah največjih koncernov. V veliki večini industrijskih obratov se proizvodnja preurejuje, kar je v zvezi z zmanjšanjem staleža delovnih moči, najbolj pa bodo v tem pogledu prizadeta ona podjetja, ki ostanejo brez vojnih naročil. Brezposelnost povzroča v občutni meri seveda tudi krčenje zalog važnih surovin. Najbolj se to kaže pri industriji kavčuka. Ta industri-

ja je porabila mesečno od 70.000 do 80.000 ton surovega kavčuka. Po začetku vojne je dobila na razpolago mesečnih 50.000 ton, zdaj pa se bo baje dodelitev skrčila na 10.000 ton.

V industriji motornih vozil pa povzročajo brezposelnost v prvi vrsti preureditev proizvodnje. Proizvodnja motornih vozil v civilne svrhe je močno omejena, preureditev obratov za izdelavo oklopnih vozov in letal pa zahteva svoj čas, v katerem ne more biti zaposlenih vseh 300.000 delavcev, ki jih je v normalni dobi štela ta industrijska panoga.

Lesna preskrba Madžarske

S priključitvijo Sedmograške ter vzhodno-ogrskih dežel se je gozdnarstvo površina Madžarske skoraj potrojilo. Pri tem pa je posebno pomembno to, da je les iz novih pokrajin po svoji kakovosti mnogo boljši, kakor pa so ga dali gozdovi trianonske Madžarske. Najvažnejše vrste lesa so bile v novo priključenih krajih v naslednjem razmerju:

	gozdovi		
	hrastovi	bukovi in listovci	iglavci
	v odstotkih		
trianonska Madžarska	32,4	61,7	5,9
vrnjeni gornji kraji	48,2	47	4,8
karpatsko ozemlje	6,7	65	28,3
vzhod. ogrski in sedmogr. kraji	31	43,8	35,2
povečana Madžarska	24	54	22

Iz tega pregleda se vidi, da so hrastovi gozdovi zlasti v stari Madžarski in severni Madžarski, bukovi gozdovi predvsem v Karpatih in Sedmograški, dočim so gozdovi iglavcev samo v Karpatih in v severni Sedmograški.

Če se more povečana Madžarska

z lastnimi gozdovi oskrbeti s potrebnim lesom, je pa navzlic temu vprašanje in njegova rešitev zavisi od mnogih pogojev. Potreba po hrastovem, bukovem in koristnem lesu se more najbrže kriti v polni meri. Najtežje vprašanje pa je preskrba Madžarske z drvimi. Pod določenimi pogoji bi se mogla potreba po lesu za kurjavo kriti popolnoma. Trenutno pa onemogočajo rešitev tega vprašanja razne ovire. Največja ovira je pomanjkanje železniške zveze z Szekelsko deželo. Sicer se je začela takoj delati ozkotirna železnica, toda pred koncem tega leta normalna železnica v to deželo ne bo končana, da Madžarska ne bo mogla letos še uporabljati lesa za kurjavo iz te dežele. Ovira je tudi v tem, da se v novo priključenih deželah uporablja za kurjavo izključno samo les, čeprav bi se mogle uporabljati v neki meri tudi rjavi premog. Da bi se ta ovira odpravila, bi se morale spreminiti kurilne naprave in poceniti prevoznine za premog.

Preskrba Madžarske z iglavci še vedno ni zadovoljiva, čeprav se je površina gozdov iglastega drevja podesetorila. Dosedanji uvoz iglastega lesa v višini 20 do 30 milijonov pengov na leto se bo sedaj

Omejitve dividend v Evropi

V vsej Evropi so najbolj omejene dividende v Italiji, kjer so bile l. 1937. prvič izdane tudi gratis-delnice. Nemčija omejuje dividende delniških družb že od leta 1934., italijanski in nemški zgled pa posnema Nizozemska, ki je odredila omejitve dividend lani meseca avgusta. Podobno je storila l. 1940. Danska, ki je omejila višino dividend in tantijem. Nižje dividende so bile določene tudi na Norveškem, kjer znaša normalna stopnja 5%, najvišja pa 8%. Nedavno je tudi Finska omejila višino dividend na 6%, kar velja tudi v Belgiji za normalno dividendo. Dividende bodo po teh zgledih omejene tudi na Švedskem, kjer je konec lanskega leta 53 delniških družb zvišalo svoje glavnice.

Riž v Vzhodni Aziji

Pred sedanjo vojno je Japonska za dopolnilo svojega pridelka potrebovala letno do 2 milijona ton riža, a je večino od tega dobivala iz Koreje in Formoze ter je uvažala od drugod samo okrog pol milijona ton.

Britanska in Nizozemska Indija pa sta uvažali letno do 5 milijonov ton riža. L. 1939. je izvozila Indokina okrog 1,25, Tajska 1,86, Burma pa 3,3 milijona ton riža.

Iz italijanskega gospodarstva

Družbe z omejeno zavezo bodo uvedene v Italiji z novim zakonom, ki stopi v veljavo 21. aprila. Ta družbena oblika je predvidena predvsem za manjša podjetja, ki so se morala doslej posluževati oblike delniške družbe. Pretvoritev manjših delniških družb v družbe z omejeno zavezo bo olajšana z davčnimi predpisi. V Italiji je okrog 18.000 delniških družb z glavnico, manjšo od 1 milijona lir.

Milanska družba Pirelli, ki izdeluje izdelke iz gumija in električne kable, bo zvišala svojo glavnico od 400 na 500 milijonov lir z izdajo novih delnic za 100 milijonov, ki jih bodo lahko prevzeli stari delničarji. Tudi finančna družba Pirellijeva koncerna Pirelli & Cie v Milanu bo zvišala glavnico od 36 na 48 milijonov lir.

Na velesejmu v Plovdivu v Bolgariji, ki bo odprt 6. aprila, bo zastopana tudi Italija poleg Nemčije, Madžarske, Romunije, Slovaške, Hrvaške, Turčije, Francije in Švice.

Elektrotehnična tovarna Ansaldo, ki že nekaj let izdeluje električne lokomotive za italijanske državne železnice, je nedavno izdelala 86 novih električnih lokomotiv, ki so najhitrejša in najmočnejša, kar jih je bilo doslej izdelanih v Italiji. Te lokomotive razvijajo 4000 konjskih sil na uro, tehtajo pa po 135 ton. Tovarna je izdelala tudi 40 manjših lokomotiv z brzino 130 km na uro.

Trgovina s srebrnimi urami in zlatimi poročnimi prstani je v Italiji spet prosta. Dovoljena je tudi trgovina s srebrom in platino za kirurške predmete, kemične proizvode ter za urarsko in vojno industrijo. Zlati kovanci, ki so zgodovinske vrednosti in so bili kovani pred letom 1850., so spet v prometu. Dovoljena je tudi izdelava pozlačenih in posrebrnenih predmetov za bogoslužje, če ne vsebuje nad 1,2 kg čistega srebra.

Glavnice so zvišane pri elektrotehnični družbi »Orobia« od 322 na 400, pri tovarni strojev »Nebiole« od 31 na 52, pri podjetniški družbi »Armella«, ki proizvaja limonovo kislino, pa od 30 na 60 milijonov lir.

Skupina italijanskih strokovnjakov je prispela v Španijo, kjer bo po želji španskega poljedelskega ministrstva proučila možnosti razširitve in napredka oljnih nasadov v Kordobi in Sevilji.

Pri proizvodnji oljčnega olja zavzema Italija vodilno mesto. V obratu je nad 8000 mehaničnih in okrog 17.000 navadnih oljarn. Mehanične oljarne so moderno opremljene in imajo veliko kapaciteto. Od industrije jedilnega olja pride 60% na južno, 14% na srednjo, 16% na otočja, ostanek pa na ostalo Italijo. Italija ima 30 velikih rafinerij za olje. Največje so v Liguriji, Apuliji in Toskani.

O proizvodnji volne je nedavna konferenca živinorejcev in tekstilnih industrijcev v Rimu ugotovila, da zadošča domači potrebi in da se bo dala v kratkem dvigniti na letnih 100.000 stotov.

Letošnji vinski pridelek cenijo na 32 do 33 milijonov hl, kar ustreza približno količinam lanskega pridelka ter presega povprečje zadnjih let. Določene vinske cene se ne smejo spremeniti do 15. novembra letos. Pri navadnem vinu je določena cena 21 lir za alkoholno stopnjo in stane tako hl približno 210 lir. Boljša vina so po ceni razdeljena na 4 skupine. Del vinske proizvodnje gre tudi za destilacijo. Nacionalna družba za destilacijo vina kupuje slabe vrste vina, približno 4 milijone hl na leto. Cena za taka vina je določena na 17 lir za hektolitersko alkoholno stopnjo.

Za povečanje bombažnih nasadov v Albaniji je bila ustanovljena posebna ustanova, ki je po-

slala v Albanijo svojo komisijo, da je proučila vprašanje bombažnih kultur. Komisija je ugotovila, da se bodo dali bombažni nasadi znatno razširiti. Leta 1939. je znašala proizvodnja bombaža v Albaniji na 272 hl 831 stotov vlakna in 2079 stotov semena.

Oddelek iznajdb iz italijanske obrti je uredil za milanski velesejem Nacionalni fašistični zavod za obrt in malo industrijo. Razstavljalec je nudi zavod razne ugodnosti, da bodo stroški udeležbe čim manjši. Razstava iznajdb, za katero je že mnogo prijav, bo nova atrakcija milanskega velesejma, velik pa bo njen pomen za obrt in razne panoge industrije.

Belgijska trgovinska delegacija je prispela v Rim, da se uredi in razširi trgovinski promet z Italijo. Na konferenci bodo predvsem določeni blagovni kontingenti.

Delež žena pri gospodarstvu Italije

Nedavno smo beležili izid slovenskega prevoda knjige »Italijanska žena«, ki jo je spisala Maria Castellani. Kakor je v uvodu naglašeno, je predstavljena žena v rodbinskem in narodnem življenju, v delu in v kulturi. Nas zanima predvsem ženin delež dela in gospodarstva, zato navajamo nekaj podatkov iz poglavja »Žensko delo«.

Zadnje ljudsko štetje v Italiji l. 1936. je izkazalo 5,2 milijona zaposlenih žena, moških pa 13 milijonov. Po poklicnih kategorijah so zaposlene žene v tisočih razdeljene takole: poljedelstvo 2428, industrija 1416, hišni posli 585, trgovina 573, denarni zavodi in zavarovalnice 12, javna in zasebna uprava 51, šolstvo 175, zdravstveni poklici 76, umetnost 7, znanost 2.

Med ženami v poljedelstvu je 35 odstotkov samostojnih gospodinj na lastni ali najeti zemlji, 65 odstotkov pa gospodinjskih pomočnic in najetih delavk.

V industriji je največ mezdnih delavk, podjetnic pa okrog 10.000. Mnoge podjetnice so podedovale podjetja po očetu ali možu in nadaljujejo torej že začeto delo, so pa tudi take, ki so podjetja same ustanovile. Slovito tovarno lutk in drugih igrač »Lenci« je n. pr. ustanovila žena, ki je hotela vsem otrokom dati takšne lutke, kakršne je nekdanj delala za svojo hčerko, ki ji je v cvetu mladosti umrla. Tudi znane tovarne parfemov, čokolade (»Perugina«), likerjev (»Meleti«, »Gambiarotta«) itd. so ustanovile in dolga leta vodile žene. Mezdni delavk je 1,05 milijona. Največ jih je v oblačilni in tekstilni stroki.

V trgovini je delodajalk okrog 20.000, delavk in nameščenk pa 329.282 (moških 686.438). V trgovinah z oblačili jih je 27%, v trgovinah z življenjskimi potrebšči-

Gospodarske in socialne ustanove Dalmacije po zakonodaji bivše jugoslovanske države so bile razpuščene v pokrajinah Zader, Split in Kotor in prefekti so za vodstvo tekočih poslov imenovali komisarije. Vse razpuščene ustanove bo prevzel zdaj urad za delo v Dalmaciji ter jih preuredil za delovanje po fašističnih sindikalnih in korporacijskih načelih.

Italijanska volnena industrija šteje 4141 predilnic z okrog 1,16 milijona vreten in 35 tkalnic z nad 20.000 statvami. Največ volnene industrije je v Piemontu, večja podjetja pa so tudi v Benečiji, Lombardiji in Toskani. Volnena industrija ne uporablja kot surovino samo živalsko volno, temveč tudi sintetično volno iz kazeina »lanital«, ki bo kmalu krila vse potrebe italijanske volnene industrije. Druga važna in umetna vrste je »cisaflac«.

nami 16%, v manufakturi 25% i. t. d.

Zenski obrt je v Italiji zelo razvit. Proizvajalk in prodajalk je okrog 300.000 in pride od njih na razne vrste oblačilnega obrta 69 odstotkov, na izdelovanje nakita in stanovanjske opreme 23 odstotkov, ostanek pa na specialne panoge.

Domačemu delu, kamor spadajo gospodinjske pomočnice in postrežnice, se posveča nad pol milijona žena. V tej skupini so tudi delavke raznih kategorij, ki izvršujejo doma naročila raznih podjetij.

Razen v vojski, diplomaciji, sodništvu in cerkvenih službah so v Italiji ženi dejansko odprti vsi poklici. Od vsega uradništva je odstotek uradnic naslednji: v industriji 23%, v trgovini 22,8%, v prometu 12,2%, v poljedelstvu 5,2 odstotka, v bankah in zavarovalnicah 13,6%, v javni upravi 11,1%, v zasebni upravi 41%.

Socialno skrbstvo med delavcem in delavko ne dela razlik. Delavke imajo še posebej materinsko zavarovanje, ki je bilo uvedeno že leta 1902., ter nagrade za poroko in porod. Za oba spola je obvezno starostno in nezgodno zavarovanje, enaki so prispevki in prejemki ter starostna pokojnina po starosti 55 let in invalidnina, če se zmanjša delovna sposobnost na eno tretjino. Enake prispevke in podpore imajo delavci in delavke tudi pri bolezenskem zavarovanju, ki so ga ustanovile razne konfederacije delojemalcev in delodajalcev. Materinskega zavarovanja je deležna nad 1,4 milijona žena, zaposlenih v industriji, obrtu in poljedelstvu, kar je pač najboljši dokaz, da italijansko socialno skrbstvo v svoji skrbi za delavno ženo tekmuje s stanovskimi organizacijami, ki so po zaslugi režima združile vse žene, ki se udeležujejo v gospodarskem življenju Italije.

Švedsko ladjedelništvo

»Frankfurter Zeitung« poroča, da je bila delavnost švedskih ladjedelnic tudi lani zelo živahna. Čeprav je vedno več dela za vojno mornarico, so lani povečali tonažo trgovinskega brodogoja za 161.000 BRT, leta 1940. pa samo za 155.000 BRT. Švedske ladjedelnice imajo naročila za 350.000—400.000 BRT trgovinskega ladjevja, s čimer je pri izrabi polne kapacitete zagotovljeno delo za več let. Lanj se je kapaciteta nekaterih ladjedelnic znatno povečala. Močno so se lani pomnožila domača naročila, kar je pomembno zlasti zaradi tega, ker so imele švedske ladjedelnice prejšnja leta do 70% naročil iz Norveške in drugih dežel.

V primerjavi z mirno dobo so se stroški in cene dvignile za kakih 60%. Ta porast stroškov in cen pa je nižji, kakor je bil med

prvo svetovno vojno. Švedske ladjedelnice so lani izdelale mnogo motornih ladij, ki zavzemajo že zelo važno mesto v švedskem trgovinskem brodogoju. Po pregledu, ki je bil zaključen konec novembra lanskega leta, pride od 1.48 milijona BRT trgovinskega brodogoja 52% na motorne ladje, na parnike 42%, ostanek pa na jadrnice. Od začetka vojne do decembra lani so dali švedski brodarji v promet 71 novih, doma izdelanih ladij (171.000 BRT), v inozemstvu pa so kupili 41 ladij (55.000 BRT).

Ali ste že poravnali naročnino?

† Karel Trpin

Združenju trgovcev Ljubljanske pokrajine je ugrabila smrt zvestega uslužbenca Karla Trpina, ki je kot upokojeni orožniški stražmojster pred dvajsetimi leti stopil v službo k Združenju trgovcev v Ljubljani. S svojo pridnostjo in vestnostjo si je zaslužil zaupanje in priznanje vseh službenih predstojnikov, njegovo zvesto službovanje pa so cenili tudi člani združenja. Karel Trpin se je rodil dne 5. novembra 1870. v Idriji.

Trgovsko združenje bo ohranilo pokojnika v blagem spominu.

Italijansko mlekarstvo

V vsej Italiji je pridobivanje kravjega mleka pod nadzorstvom. Živinorejska sekcija deli mleko živinorejcem, neposrednim potrošnikom ter industriji mlečnih proizvodov. Najprej je bila urejena preskrba velikih mest z mlekom, potem pa so določili upravo vsega mlekarstva ter izvedli racioniranje mleka in sira.

Italijanska proizvodnja mleka je pred vojno znašala 68.7 milijona hl in je bilo od te proizvodnje neposredno porabljeno kot sveže mleko 43.8%, dočim so sirarne in tovarne mlečnih proizvodov prevzele 34% ter je živinoreji ostalo 22.2%. Industrija mlečnih proizvodov je pred vojno na leto predelala okrog 28.7 milijona hl kravjega, kozjega in ovčjega mleka. Od tega je bilo 2.6 mil. hl pastiriziranega mleka, 447.000 metrskih stotov masla, 2.2 milijona metrskih stotov trdega ter 165.000 metrskih stotov mehkega svežega sira »Ricotta«.

Štetje živine na Hrvaškem

V vsej Hrvaški je uvedeno štetje živine. Zadnje živinsko štetje je bilo leta 1938. in so takrat našli v hrvaških pokrajinah 623.000 konj, 1,9 milijona glav goveje živine, 25.000 oslov, 7500 mul, 1,3 milijona svinj, 2,4 milijona ovac, 567.000 koz in 8,5 milijona perutnine. Po tej statistiki pride od vseh konj v Evropi na hrvaške pokrajine 1.62%, od vse goveje živine 1.18%, od vseh svinj 1.14%, od vse drobnice pa 3.60%. Velik odstotek živine je manjvredne pasme, število nekaterih vrst živine na kvadratni kilometer pa presega evropsko povprečje.

Denarstvo

Novo notranje posojilo v višini 400 milijonov frankov bo razpisala švicarska vlada. Posojilo se bo obrestovalo po 3.25% in se bo amortiziralo v 12 letih.

Obtok bankovcev se je v Belgiji zvišal v času od 25. junija 1940 do konca leta 1941. od 33,4 na 48,3 milijarde frankov. Zlati belgijski zaklad, ki je v tujini, znaša 21 milijard frankov.

Vojna velja Anglijo dnevno že 12 milijonov funtov.

Obtok bankovcev v Združenih državah Severne Amerike neprestano narašča. Leta 1934. je znašal ves obtok samo 5.28 milijarde dolarjev, ob izbruhu sedanje vojne pa že 7.14 milijarde dolarjev. Nato je obtok še bolj naraščal in znašal v avgustu 1941 9.90 milijarde dolarjev, v decembru 1941 10.72 in v februarju 1942 že 11.23 milijarde dolarjev. V zadnjih 12 mesecih se je ameriški obtok bankovcev dvignil za 2.6 milijarde, dočim je v istem času prejšnjega leta narastel samo za 1.2 milijarde.

Gospodarske vesti

Z novo naredbo o kupovanju in prodajanju blaga je na Hrvaškem najstrožje prepovedano vsako kopčenje živil, prodajanje pod roko, kupovanje in prodajanje blaga po višjih cenah, kakor pa so predpisane.

V Srbiji je bilo dosedaj ustanovljenih 8 gospodarskih central, in sicer: za železo in kovine, za tekstilne izdelke, za kemične proizvode, usnje in krzno, in za kavčuk in kavčukaste izdelke. Vse te centrale so samostojne pravne osebe, poslujejo pa po navodilih generalnega pooblaščenca za gospodarstvo v Srbiji.

Vse zaloge lesa in lesnega materiala, tudi onih količin, ki so namenjene za lastno porabo, se morajo v Srbiji prijaviti.

Podban v Banatu je odredil obvezno pitanje vseh svinj, ki niso namenjene za pleme.

Železniški promet v Grčiji je zopet normalen, kakor poročajo iz Aten.

Ker se je rečni promet v Budapešti zelo povečal, so v prosti luki pri Csepeku že zelo razširili pristaniške naprave. Sedaj pa bodo napravili v severnem delu Budimpešte še eno veliko rečno luko.

Edini turški premogovnik Zonguldah ob Črnem morju je moral zaradi pomanjkanja jamskega lesa ustaviti obratovanje.

Transistria, kakor se imenuje del Ukrajine, ki je pod romunsko upravo, ima 3,8 milijona ha njiv, 0,2 milijona pašnikov in travnikov, 0,6 milijona ha sadovnjakov in vinogradov ter 0,1 milijona ha jezer in ribnikov.

S 1. marcem se vzamejo v Nemčiji iz prometa bakreni novci, ki jih je bilo 478 milijonov po 2 feniga in 1307 milijonov po 5 fenigov. Namesto bakrenih novcev pridejo v promet oziroma so že v prometu novci iz cinka in aluminijevega bronca.

Mleko, ki se prodaja v mlekarinah, mora imeti odslej v Nemčiji najmanj 2,5 (dosedaj 2,7) odstotka toščice. Odstotek toščice je bil znižan, da se poveča proizvodnja surovega masla.

Nemška kmetijska uprava v Galiciji, ki pripada sedaj Poljski generalni guberniji, je začela vpro stavljati stara veleposestva. Ukrep se utemeljuje s tem, da se bo povečala proizvodnja. Od bivših 970 veleposestev je 570 že vpostavljenih. Kmetovalcem, ki oddajajo določene jim količine pridelkov in ki sodelujejo z nemško upravo, se more vrniti prejšnja zemlja.

Nacionalna družba francoskih železnic je razpisala 3 milijardno posojilo, ki se bo obrestovalo po 3,3, amortiziralo pa v 15 letih. Emisijski tečaj je 96,5%.

Nacionalna družba francoskih železnic je zaključila svoje prvo poslovno leto 1938. z deficitom skoraj dveh milijard frankov, leta 1939. pa je dosegla že prebitek v višini 304 milijonov frankov, leta 1940. pa je prebitek narastel na dve milijardi frankov in enako visok prebitek bo družba dosegla tudi za leto 1941. Ta uspeh je družba dosegla z zboljšanjem uprave, predvsem pa z znižanjem števila nameščenecv za 50.000.

Francoska tovarna za pnevmatiko Dunlop je začela izdelovati sintetični kavčuk. Do izbruha vojne tovarna ni resno mislila na izdelovanje sintetičnega kavčuka, sedaj pa se je morala za ta korak odločiti, da ne izgubi za vedno svoje odjemalce.

Švicarski uvoz je l. 1941. nazadval po količini za 22%, po vrednosti pa je zaradi višjih cen narastel od 1854 na 2.024 milijonov frankov, dočim se je izvoz dvignil od 1316 na 1459 milijonov frankov. Švicarska zunanja trgovina je bila lani pasivna za 575 milijonov, predlani pa samo za 538 milijonov švicarskih frankov.

Število brezposelnih je v Švici naraslo v januarju od 15.581 na 23.477.

Finska je omejila prodajo rib in se bodo te prodajale na nakaznice.

TISKARNA MERKUR

Ljubljana, Gregorčičeva 25

LASTNA KNJIGOVEZNICA

se priporoča za cenjena naročila, ki jih bo izvršila hitro, lično in po zmetni ceni

Tiska knjige, brošure, časopise, kuverte, račune, letake, vabila, posetnice, posmrtna naznanila itd. v eni ali več barvah

TELEFON
25-52

Zapustil nas je naš nadvse ljubljeni in dobri

AVGUST PRAPROTNIK

Pogreb se je vršil v nedeljo 22. februarja 1942 ob 3. uri popoldne z Žal, iz kapele sv. Nikolaja na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 23. februarja 1942.

Rezka Praprotnik
in ostalo sorodstvo

Nenadoma nas je zapustil dolgoletni predsednik našega zavoda, gosp.

Avgust Praprotnik

industrijalec

Pokojnika, ki ima mnogo zaslug za procvit našega zavoda, bomo ohranili v trajnem spominu.

Upravni svet in ravnateljstvo
Prometnega zavoda za premog d. d.
v Ljubljani

ZDRUŽENJE INDUSTRIJCEV IN OBRTNIKOV
LJUBLJANSKE POKRAJINE

sporoča žalostno vest, da je v petek, dne 20. t. m., popoldne nenadoma preminul njegov zaslužni predsednik, gospod

Avgust Praprotnik

industrijalec

Odličnega pokojnika, ki se je dolgo let vsestransko prizadeval za interese naše industrije, ohranimo v trajnem spominu.

V Ljubljani, dne 21. februarja 1942-XX.

Izgubili smo sodelavca našega podjetja upravnega svetnika, gospoda

Avgust Praprotnika

veleindustrijalca

s katerim je tudi uradništvo in delavstvo izgubilo zaščitnika.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1942.

Upravni svet, ravnateljstvo,
uradništvo in delavstvo
delniške družbe pivovarne Union
v Ljubljani